

ВИДЕЛИНА

Ученически двуседмичник за национална просвета и култура

Адрес: Д. Янков
ул. „Л. Каравелов“ 20
Варна

Урежда редакционен
комитет от учащи се
въ Варн. мъжка гимназия

Разрешен с писмо
№ 30206

Абонамент:
За 1 година 30 лева
За странство 50 лева

Но... стига ми тая награда —
Да каже нява народа:
Умръ сиромаш за правда,
За правда и за свобода!...

Отечество мило любя,
Неговият заветъ пазя,
Но себе си, братя, губя,
Тия глупци като мразя.

Този, който падне въ бой за свобода,
Той не умира: него жалбятъ
Земя и небе, звъръ и природа,
И пѣвци пѣсни за него пѣятъ.

Вдъхни сѣкиму, о, Боже!
Любовъ жива за свобода —
Да се бори кой какъ може
Съ душманитѣ на народа.

Подкрѣпи и менъ ржката
Та кога възстане робътъ,
Въ редоветѣ на борбата,
Да си наиде и азъ гробътъ!

...„Знай, че после отечеството си съмъ обичалъ най-много тебе“

Българският гений

„Но... стига ми тая награда —
Да каже нява народа:
Умръ сиромаш за правда,
За правда и за свобода!...“

Ако е вѣрно твърдението, че личноститѣ създаватъ събитията и градятъ еривъ живота на човѣчеството, то дваждъ повѣренъ е факта, че условията, събитията и епохитѣ раждатъ личноститѣ. Примери? — Историята на всички народи ги дава въ изобилие. У насъ, близката и далечна хронология на българското битие категорично ги подчертаватъ.

Изхождайки отъ тая максима, намъ се чинятъ необикновено дребнави и странни неистовитѣ кръсѣци на разнороднитѣ групички, които съ жалка наивностъ се мъчатъ да подѣлятъ и зачислятъ въ списѣцитѣ си най-големия синъ на българската земя — **Ботевъ**.

Нима може да принадлежи нѣкому дѣлото на тая **Великанъ**, зачатъ въ кървитѣ на единъ свръхчовѣчески народъ, къпанъ въ сълзитѣ му, закръстенъ съ болкитѣ му, припиванъ отъ стенанията му, израсълъ всрѣдъ страданията и несретата му, носящъ купнежитѣ му?!

Нима може да се къса под-

вигна на една мисълъ, която бѣше воля, на единъ жрецъ, който стана жертва, на единъ пѣвецъ, който бѣше вождъ, на една смъртъ, която стана символъ?

Нима може да принадлежи другиму, освенъ на българския народъ, човѣкътъ, който така недвусмислено опредѣли себе си съ петтѣхъ реда на предсмъртното си писмо, поетътъ, който написа стихове като

„Отечество мило любя,
Неговиятъ заветъ пазя,
Но себе си, братя, губя,
Тия глупци като мразя...“
(Къмъ братя си)

та да става нужда свѣтостъта на неговата жертва да бжде претегляна отъ болнавитѣ мозъци на едно прогнило поколение?

Не! Стига гавра съ паметъта на единъ духъ, роденъ отъ воплитѣ, теглата, и възжеланията на българския народъ, който стана неговъ кумиръ, неговъ гений и негова съдба.

„Виделина“

Той не умира!

Този, който падне въ бой за свобода,
Той не умира: него жалбятъ
Земя и небе, звъръ и природа,
И пѣвци пѣсни, за него пѣятъ.

Съ душманитѣ на народа.
„Подкрѣпи и менъ ржката
Та кога възстане робътъ
Въ редоветѣ на борбата
Да си наиде и азъ гробътъ!“
И вѣчно ще спомнятъ редоветѣ:

Мълчи народа!

Глухо и страшно гърмятъ окови
Не чуи се отъ тѣхъ гласъ за свобода,

за страшната племенна трагедия, изъ която се родиха Ботевитѣ образи, изъ която се родиха назидателитѣ на българския народъ.

Надъ тѣзи мрачни образи, обаче, стои единъ другъ, пропитъ съ благостъ и смирение. вѣчно буденъ, обкръженъ съ ореола на мъченичеството. Това е образътъ на майката; неразлично свързания образъ съ великото дѣло и подвигъ на поета. Като Богородица, тѣжна и безмълвна съ потаена мъжа бди тя надъ участъта на юначния си синъ и може би надъ цѣлата поробена Родина.

Кой може да утеши юнака въ страшния пѣтъ на неравната борба?

Кой другъ освенъ тая страдалка, която е дала живота му,

която е пѣла надъ люлката му тѣжната пѣсенъ на робството, може да приети скърбитѣ и страданията на юнаковата душа. Само тя може да утеши сина си въ деношнитѣ тегла на изгнаника. Само тя може да го окрили въ борбата, да вземе участие въ неговия подвигъ, въ неговата слава... и да жали смъртъта му.

Ето тая образъ живѣе въ пѣснитѣ на Ботѣва. Високо витѣ надъ всичко, като че вдълбанъ въ тайната на нѣкаква магия. Той ридѣе въ стиховетѣ на поемата: „На прощаване.“ Въздиша въ мъката на посрещението: „Майчи си“ и се разраства и слива съ образа на родината съ дълбания трауръ въ елегията: „Обесването на Василь Левски“. Тукъ Ботѣвъ надраства себе си като обикновенъ смъртенъ синъ и слива образа на майка си съ тая на Родината. И той става вече — на Родината синъ. Той се е вживѣлъ въ тая образъ, който не го е напусналъ до сѣдня му часъ. Обикналъ го е страстно, за да посрещне смъртъта заради него.

Образъ на Родината е живъ, одухотворенъ. България скър-

Ботевото сърдце!

Тѣй отдавна и така скоро като че ли е било!

Единъ човѣкъ смѣло се даде въ ржцетѣ на смъртъта, съ единичката мисълъ да освободи съ кръвта си нещастната си Родина. Ботѣво сърдце! Може ли да трае то, когато вопли се носѣха надъ българската земя? Може ли съ равнодушие да гледа турчинъ какъ бѣснѣи надъ бащиното му огнище? Всѣка клетка на неговото същество дишаше бунтъ, всѣки неговъ погледъ се вливаше дълбоко, дълбоко, за да съзре въ всичко истината. Той най-добре отъ всички виждаше страшното тегло на българина и българското му сърдце замираше отъ болка и отъ едва сдържанъ гнѣвъ. Същество на крайности, той силно любѣше и още по-силно мразѣше. Той любѣше земята, където за всѣко цѣѣте има животъ, слънце и свѣтлина, където горитѣ грижливо крияха смѣли хайдутѣ, рѣкитѣ крѣвави течаха и разнѣсяха воплитѣ на роба, където и птичкитѣ пѣха за тегло и сълзи, и небето отразяваше робската неволя, и слънцето изгрѣваше съ две бистри сълзи на очи.

Той любѣше тая земя, която бѣ достойна за по-завидна участъ, любѣше нещастния български народъ, приведенъ подъ тежкото си бремене, проклинащъ всѣки денъ на своя неносенъ животъ. И той ги любѣше съ исполинска любовъ, той любѣше сълзитѣ, воплитѣ, кръвта, съ която бѣ напоена черната земя. Защото въ своята любовъ той виждаше какъ гордитѣ върхове на Стара-планина, Рила, Пиринъ и Родопитѣ се огрѣватъ отъ нова свѣтлина, какъ плъзватъ надолу потоци свѣтли лъчи, заливатъ полета и гори, села и градове, прояс-

няватъ лицата, изсушаватъ сълзитѣ, облекчаватъ болкитѣ, защото той виждаше изгрѣва на свободата.

Но това сърдце, достойно за такава велика любовъ, познаваше двойно по-големата умраза. Той мразѣше тирана, самодоволно свилъ колѣна, запушилъ съ цигаре, лукаво засукалъ мустакъ да се подхилва на младата невѣста въ дома на беденъ българинъ, защото той изживѣваше позора на робство ведно съ нещастния българинъ, ведно съ него той плачеше и се надѣваше.

Но той мразѣше и другия робитѣл, недруговѣрецъ, не агарянинъ — а българинъ, забравилъ отъ дѣна на рождението си чий синъ е — той мразѣше изеднитѣ чорбаджии. Мразѣше ги, когато безжалостно изсмукваха и последната капка жизненъ сокъ отъ съсухреното тѣло на българина, мразѣше ги и когато се биеха въ гърди и се наричаха българѣ, мразѣше ги и тогава, когато примирени и справедливо наказани, плѣзха предъ роба, да искатъ милостъ за жалкото си съществуване.

Любовъ и умраза! Най-тъмното съ най-тъмното чувство живѣха въ Ботевото сърдце. Сърдце достойно за възхищение, достойно за любовъ гигантска, каквото само то изпитваше преди.

Нека се взрѣмъ въ сърдцата си, българѣ, нека надзърнемъ въ тѣхъ и нека ги дадемъ на тая който не се поколеба да пожертва щастieto и живота си за нашата свобода. Нека ги дадемъ, защото ако свѣтлинъ синъ на България имаше две сърдца, два живота, той два пѣти би умрѣлъ за насъ!

Н. Великова

Ботевата годишнина

Бурята на гордия Балканъ, вѣковната умраза кѣмъ всичко чуждо, безпредѣлната обичъ кѣмъ всичко свое, възторжения стремежъ кѣмъ свобода и правда, несломимия духъ на миналото — всичко това се бѣ слѣло въ едно въ душата на бореца, поета и героя — Христо Ботѣвъ.

И за това Ботѣвъ въ своята поезия не ни даде други образи, освенъ ония, които борбата бѣ извикала у него на животъ. Това сѣ образи сурови, изваяни съ горчивина и страдание, рожби на бунта, на кипящата сила, на надигащата се народна умраза кѣмъ гнетителя, кѣмъ всички притеснители на човѣшкия духъ.

Въ Ботѣвото дѣло и поезия наистина ние съзерцаваме въ общи черти проекцията на цѣлия нашъ народенъ гений. Въ него е отразена тишината на нашата земя, пълна само съ скръбъ и сълзи:

„Жетва е сега, пѣйте робини
тѣзѣтѣжни пѣсни“...

А неговиятъ Балканъ, и неговитѣ гори пѣятъ потайната пѣсенъ на хайдутитѣ-националитѣ ни рицари.

Ето образитѣ на Ботѣва.

Въ тѣхъ грѣе скрита една всеотдайна любовъ, колкото възвишена, толкова благород-

на, която води кѣмъ творчество и братско единение. Въ тѣзи сурови образи гори купнежътъ кѣмъ човѣчностъ и саможертва. И тия горди пориви кѣмъ свободата ще пребждатъ за вѣчни времена въ душитѣ и сърдцата, отлѣни въ тържественитѣ и звучни стихове:

„Този, който падне въ бой за свобода

Той не умира: него жалбятъ
Земя и небо, звъръ и природа
И пѣвци пѣсни за него пѣятъ.“

И защото тия образи водятъ отъ светлая свѣтихъ на душата кѣмъ осъществяване на високо възвишени идеали чрезъ саможертвата, изпелени въ огнището на единъ горящъ духъ, тѣзи образи живѣятъ въ насъ въпрѣки времето, изваяни въ своитѣ общочовѣшки форми, въ които никога не ще загубятъ своя блѣсъкъ, сила и могъщество.

И ще живѣятъ въ съзнанието и сърдцето на всѣки българинъ, пробуждани и обновявани постоянно отъ трѣбния гласъ на великото възраждане, който трѣбенъ гласъ нескончаемо ехти отъ безсмъртнитѣ редове:

„Вдъхни всѣкиму, о, Боже!
Любовъ жива за свобода,
Да се бори кой какъ може

твото откровение на националния ни духъ ще огрѣва всѣкога пѣтя кѣмъ бждни дни на щастие и благоденствие.

Това е Ботѣвъ, който преди да изживѣе радостъта на първото си обрѣчане, обрече се на Родината и писа:

„Ако умра, то знай, че после отечеството си съмъ обичалъ най-много тебе.“

И той е мъртвецъ, който е по-безсмъртенъ отъ камѣка и бронза съ които се бележи безсмъртието надъ скъпи могили... И дълго щемъ ходи съ стѣга на стѣга и ще освещаватъ нови паметници. Но, може ли да имѣва паметни отъ какво бихме могли да имѣваме паметникъ на великия горделивецъ, който умръ заради насъ, заради хлѣба ни, за да направи по-сладкъ залѣка ни.

Др. Господиновъ-Шуменъ

Жизнения подвиг на пѣвца

Душата се вълнува и изгаря в пламъка на малкото бисеря, вешани ни от дивната рожба на побаница Балканъ, и се пренася в тихия устрем и бурна стихия, защото дивни и величави сж поемите на бурния дух, що салъ не срещната смърт можа да успокои. Малко от възможностите на своя гений и превъплотилъ в пѣснитъ си Ботевъ, но това малко е оросено съ много сълизи, много въздишки и горчиви терзания сж го запечатали съ вѣчността. Самия животъ сж неговитъ 20 стихотворения, тѣ сж скърбитъ и радоститъ, чистота и силата на една тъмна бинност, тѣ сж волята и безволието, вѣрата и безвѣрието на прокуденицитъ отъ родния край. При все това надъ тѣх, по мощъ и стихийностъ, сж черта еднa епопея, едно безплътнo творение и това е епопеята, пѣсенъта на Ботевия животъ.

Възлюбенъ синъ на волността, той бѣ самата волностъ. Той не позна покоя на бащино то огнище и тихата и плаха радостъ, за него бѣ мъжа и горестъ.

Шумоленето на Тѣжа, въплотила сякашъ въ своята подвижна снага бидитъ и тжигитъ на народа — мжченикъ, стана на Марагидикъ и Юмрука и гора на гората зародиха у него волята за борба, и тѣхния гласъ бѣ по-силенъ отъ гласа на сърцето; бѣ по-силно мълчанieto имъ отъ първитъ призива на младежката любовъ. Нищо не можа да възпре бунтовното желание, нищо не сломи несломимата воля: бедността и гладъ следъха стъпките му, но плътта се оживѣваше отъ хайдушкитъ копения. Вѣска негова деятелностъ всѣко негово дѣло носи отпечатъка на буйността му: неговото сърце роди страстна, неограничена, неограниченото, кѣмъ потиснатото и умразата кѣмъ обезличеното и оно, което потиска и тия две крайности на душата се вживѣха една въ друга и го придружиха до лобното му мѣсто. Едно заветно желание бѣ за владѣло пѣвца на самодивитъ, желанието да загине всрѣдъ чукеритъ и жбгеритъ на божествения и чуденъ Балканъ, тамъ дето звездитъ светятъ по-ярко и дето самодивитъ горскитъ чада напѣватъ пѣсни за повече правда и човѣщина.

Тая сила на духа и волята у Ботевъ е отразена въ мигловѣтъ предшестваци започване-

то на възделепната борба. Каква мъжа е разиждва бора, ромното всеобемачо сърце, кога е трѣбвало да се прости съ жена и невѣрната шерка! Трѣбвало е да мълкне то, немлъкащото буйното сърце знаещо само една радостъ, радостъта отъ самопожертването и борбата. Каква душевна болка е изпитвалъ, когато на нѣколко пжти се връща и цѣлува сплжтото дете и когато излиза отъ дома си, безъ да каже че следъ денъ два зората ще го огрѣе въ робската земя, въ скжпната Родина, кждето е желалъ да намѣри Нирваната за неспокойната си натура, тази себежертва е цената на жизнения му подвигъ, чрезъ нея той за насъ стана нѣщо повече отъ поетъ и борецъ, нѣщо повече отъ легенда и мисълъ, защото неговата любовъ къмъ отечеството надрасна любовта къмъ жена и семейство и не спрѣ своя устремъ дори предъ майчината мъжа. Л. Панайотовъ

„Истината е света — свободата е мила“

Така бѣ извикалъ Ботевъ, защото обичаше истината като човѣкъ, а свободата като синъ на едно велико, героично племе, — като българинъ.

„Истината е света — свободата е мила“ прогнрмъ като камбаненъ звънъ това правдиво начало, и подчерта за сетенъ пжтъ, че безъ истина нѣма свобода и безъ свобода нѣма истина. Истина!... това е най-светлото нѣщо за единъ народъ само чрезъ истината той ще може да превъзмogne всички пречки и да даде благоденствие и благополучие на своитъ граждани. А младежъта, чието сърце е изплетено отъ нишките на невинна любовъ и борческа жаръ, трѣбва да прегрѣне истината, защото тя е най-мощното оржие въ борбата за възтържествуване на справедливостъта. Младежи, отправяме къмъ васъ зовъ за борба за истината, защото по този пжтъ тя ще ни научи да обичаме своя народъ и да се жертвуваме за него.

А свободата, тази мила свобода, за която паднаха хиляди герои, ние трѣбва да пазимъ, защото е скжпна и мила за насъ. Въ борбата за нея ние изгубихме своитъ най-достойни синове които пролѣха своята скжпа кръвъ пакъ за нея.

И днесъ когато ние чувствуваме паметъта на Ботевъ, трѣб-

ва да отдадемъ данъ и почитъ чрезъ своитъ слова и действия както на гордия пѣвецъ на Балкана, що сж предѣлната обичъ къмъ своя народъ и отечество умрѣ за тѣхната свобода, така сж и на знайтитъ и незнайтитъ борци шо паднаха по братскитъ поля за милата и скжпа свобода на роднитъ си брата.

Поклонитъ предъ тѣхната светла паметъ! На тѣхнитъ безмълвни гробове сж написани тѣзи прости, но искрени редове:

„Борци, вий за истината шо е свѣта, умрѣхте. И за свободата шо е мила се борихте!“

Хр. Донковъ

Редакционни вѣсти.

Този е последния брой на „Виделина“ за тази учебна година.

„Виделина“ се посрѣща съ радостъ отъ отъ националната срдндошколка младежъ. Това ни само насърди.

„Виделина“ ще следва неотклонно своя пжтъ, ще продължава да излиза и презъ следващата учебна година, като първиятъ брой ще излѣзе на 20 септември.

тъпанчетата. Остави и нея...

Ха... Дончото... Ехъ, шо ситно ходи това Донче... И очитъ му сж сини като Герчовитъ... Само че нослето й е остро, трѣбва да е зла като змия. Прескочи и нея Герчо! Дръжъ Тонка! Ама пштъ... тѣ! И тамъ не ти е работа, Герчо! Тонка те продава за две очи пляха — пазисе.

Пжкъ шо ти трѣбва да ходишъ толкова далече... Я вижъ ти поповото по-малото. Оно се много бѣли и черви, ама пжъ-сако въ рѣката защо е — че го изтриешъ! Добре ама, поплъ и гусларъ сватове не ставатъ... Земи Кина... Е, Кина е много дебела... Тогава Дука — Дука е много тънка... Лала? много низка... Цона? — висока...

Тю да се не види макаръ! Върна се момчето отъ служба и неможа мома да си избере! Току да избере, оно се война отвори.

Всички тръгнаха и Герчо тръгна.

— Сбогомъ, Герчо!
— Сбогомъ момичета! Хубави сте, сладки сте, мили сте, ама мои не стелъ.

И засвири Герчо съ гадулка, а она хемъ запѣ, хемъ заплака.

— Сбогомъ, Герчо!
— Сбогомъ, момичета!
— На ти здравецъ, да си здравъ!

— На ти невѣнъ да не въ-нешъ!

и въ... лютъ язвена?!", мжжа, кѣмъ Ботевъ тай въ себе си и... За Ботевъ нѣма приятелъ, който да вникне въ душата му, кждето сж бурни мисли и мисли съ любовъ и вѣра: „Приятелъ нѣмамъ да му разкрия, шо въ душа а тая“. „Сърдце догаря“ — тукъ е трагизмътъ на Ботевата душа; на отпадналото й състояние се противопоставя само едно искрено-желано щастие:

„Една сѣлъ клетъ, една остана: Въ прегрътки твои мила да падна, Туй сърдце младо, тая душа страдна Да се оплачатъ тебе горкани...“

Баща и сестра и брати мила Азъ да прегърна искамъ безъ злоба, Пжкъ тогазъ нека измръзнатъ жили, Пжкъ тогазъ нека изгниа въ гроба!“

Страданиято у Ботевъ не е така накупѣло, че да избухне въ тежкитъ укоръ къмъ другитъ. То е затворено въ душата. Осъзналъ околната срдѣа съ всичкитъ й несгоди, Ботевъ не обвинява; той оставя своята тжга да лопи, догарящето му сърдце.

Голѣма промѣна забелязваме въ Ботевата душа въ „Къмъ брата си“. Докато въ първото стихотворение Ботевъ говори само за самотата на душата си, тукъ неговото чувство изблѣква, за да срази съ силни и тежки думи околнитъ — „глупци неразбрани“. Пакъ „душа ми въ огънъ тлѣе, сърдцето ми въ лютъ рани“, но душата сега е пълна съ злоба, съ ненавистъ къмъ „той мъртавъ свѣтъ коваренъ“, въ който „отзивъ нѣма на гласъ искренъ благодаренъ“. Всичко това поддискъ сърдцето му, свива го страшно-мжчителна болка („туй сърдце, дето страда“), и плаче „подъ народенъ гробъ печаленъ“. Но срдѣто това презрение къмъ свѣта и „тия глупци“, които мрази, въ Ботевата душа се бори и друго чувство сдѣтло чувство, което се явява въ контрастъ на първото:

„Отечество мило любя, Неговиятъ заветъ пазя“

— това, свето за Ботевъ чувство, сже повече засилва мжката и ненавистъта.

Въ „Дѣлба“ Ботевъ представя две души — своята и тази на Каравелова — по-право само своята, изпълнена съ онѣзи ч у в с т а, които, обзиратъ и Каравелова. Върху тази душа сж сложили отпечатъка си по-раншитъ несгоди:

„Спжтникъ ни сж били въ живота страдание, бедностъ въ чужбина“

— това, свето за Ботевъ чувство, сже повече засилва мжката и ненавистъта.

Въ „Дѣлба“ Ботевъ представя две души — своята и тази на Каравелова — по-право само своята, изпълнена съ онѣзи ч у в с т а, които, обзиратъ и Каравелова. Върху тази душа сж сложили отпечатъка си по-раншитъ несгоди:

„Спжтникъ ни сж били въ живота страдание, бедностъ въ чужбина“

— това, свето за Ботевъ чувство, сже повече засилва мжката и ненавистъта.

Въ „Дѣлба“ Ботевъ представя две души — своята и тази на Каравелова — по-право само своята, изпълнена съ онѣзи ч у в с т а, които, обзиратъ и Каравелова. Върху тази душа сж сложили отпечатъка си по-раншитъ несгоди:

„Спжтникъ ни сж били въ живота страдание, бедностъ въ чужбина“

— това, свето за Ботевъ чувство, сже повече засилва мжката и ненавистъта.

Въ „Дѣлба“ Ботевъ представя две души — своята и тази на Каравелова — по-право само своята, изпълнена съ онѣзи ч у в с т а, които, обзиратъ и Каравелова. Върху тази душа сж сложили отпечатъка си по-раншитъ несгоди:

„Спжтникъ ни сж били въ живота страдание, бедностъ въ чужбина“

— това, свето за Ботевъ чувство, сже повече засилва мжката и ненавистъта.

Въ „Дѣлба“ Ботевъ представя две души — своята и тази на Каравелова — по-право само своята, изпълнена съ онѣзи ч у в с т а, които, обзиратъ и Каравелова. Върху тази душа сж сложили отпечатъка си по-раншитъ несгоди:

„Спжтникъ ни сж били въ живота страдание, бедностъ въ чужбина“

— това, свето за Ботевъ чувство, сже повече засилва мжката и ненавистъта.

Въ „Дѣлба“ Ботевъ представя две души — своята и тази на Каравелова — по-право само своята, изпълнена съ онѣзи ч у в с т а, които, обзиратъ и Каравелова. Върху тази душа сж сложили отпечатъка си по-раншитъ несгоди:

„Спжтникъ ни сж били въ живота страдание, бедностъ въ чужбина“

— това, свето за Ботевъ чувство, сже повече засилва мжката и ненавистъта.

Въ „Дѣлба“ Ботевъ представя две души — своята и тази на Каравелова — по-право само своята, изпълнена съ онѣзи ч у в с т а, които, обзиратъ и Каравелова. Върху тази душа сж сложили отпечатъка си по-раншитъ несгоди:

„Спжтникъ ни сж били въ живота страдание, бедностъ въ чужбина“

ПОЕТЪТЪ БОТЕВЪ

Почти прѣвъ Ботевъ разработи поетически и облѣче въ художествена форма революционнитъ мотиви на Раковски и Каравелова. Той сж малкото си, но пълни съ пламъкъ пѣсни, синтезира, показва на видело стихийнитъ възжелания на цѣла една нация. Недоволството, влѣчението къмъ свободата, омразата къмъ потисничеството намѣриха пълненъ и обайващъ изразъ само въ безсмъртнитъ творения на пѣвца Ботевъ.

Ботевъ е изключение. Той не вървипъ по отжпкания пжтъ. Неговитъ пѣсни за свобода, умразата и любовъ, сж пѣсни, изтрѣгнати отъ сърдцето на поета. Всичко това е негово, частца отъ неговия животъ. Затова, четейки творенията му, ние оставаме съ неизгладими впечатления въ душата. Като че ли нѣкакви бразди сж останали, които и во вѣки ще

но тя не е сломена отъ тѣхъ, а сж готовностъ отново ги очаква:

„но тѣхъ сме ний братски дѣлили и пакъ ще ги дѣлимъ двамина“

И, изпълнена съ лошитъ послѣдствия на миналия окаянъ животъ, тя плати съ новъ борчески духъ за бждашето. Нѣщо повече, тя е готова съ гордостъ и твърдостъ да понаса нови страдания, които не сж въ състояние да сломятъ предначертания й пжтъ:

„Ще дѣлимъ ний хорски укори Ще търлимъ и присмѣхъ глупешки, Ще търлимъ, но нѣма да охнемъ. Подъ никакви мжки човѣшки, И глава ний нѣма да сложимъ. Предъ страсти и свѣтски кумири“

Ботевата душа, подтиквана отъ силната му воля, го води къмъ желание за дѣлба:

„Да изплънимъ дума заветна: „на смъртъ, братко, на смъртъ да вървимъ“

И тритъ стихотворения: „Майце си“, „Къмъ брата си“ и „Дѣлба“ ясно очертатъ силно емоционалната натура на Ботевъ, предадена въ естествения й видъ. Въ нея има колкото нѣжностъ, толкова и грубо негодование, въ нея се преплитатъ възвишената любовъ съ силната омраза, споменътъ за мжчителното минало сж блѣна за свѣтлото бждеще отзивчивостъ къмъ народното тегло съ гордотъ презрение и къмъ всички „глупци неразбрани“, възторжената обичъ къмъ родината съ стихийния избликъ на гнѣва и злобата.

Само крайно чувствителната душа на Ботевъ, кипяща отъ хаоса на такива противоположни чувства може да създаде, като свой образъ, три стихотворения като „Майце си“, „Къмъ брата си“ и „Дѣлба“.

А. Ганевъ

останатъ: До толкова близки пѣсенъта на Ботевъ до нашето сърдце, до толкова е тѣ искрено. Още като дете азъ знаехъ на изустъ повечето отъ Ботевитъ стихотворения. Като че ли всѣки българинъ носи нѣщо въ себе си отъ това, което е ималъ Ботевъ.

Всичкитъ му пѣсни носятъ белега на епохата. Тѣ сж всѣки свой редъ, сж криещото въ него чувство осветляватъ тъмнитъ страни на тревожнитъ кипящи години за политическа свобода.

Никой поетъ, следъ като е казалъ на любимата си:

„Остави тая пѣсенъ любовна“, не е изливашъ въ такива буйни, пламъчати, чиличени стихове обича си къмъ своя не родъ-мжченикъ и мжката си че той е окованъ въ вериги.

Цѣлата поезия на Ботевъ е ту стихийно изразъ на мжжа:

„Кажи ми, кажи, бедний народе, Кой те въ тая робска люлка люлѣ ту вѣлна заливаща всичко: „Тежко, тежко вино дайте, пиянъ дано азъ забравя, туй шо глупци вий не знайте“,

ту миньоренъ мотивъ съ сподавени стакасти:

„Ти ли си, мале, тѣй жално пѣдъ Ти ли си мене, три години клѣва“

ту думитъ едва се изговарятъ отъ накупѣлата мжжа, отъ прокобага и отъ титаничното страдание. Може би, има пакъ съвѣли страници у Ботевъ, но тѣ всички идатъ да ни покажатъ че Ботевъ е героически настроенъ, че е доленъ, че е достоенъ да вдигне ржка противъ тираниа, за да помогне на баща, брата, сестри, да помогне на всички тия „немили-недраги“ да намѣргватъ своето огнище

Всички неговитъ пѣсни идатъ да ни докажатъ, че нашиятъ народъ, народътъ, запомнетъ добре, не се е примирявалъ никога съ своята зла оръсина

Ту сж пасивни протести, тѣ сж явно опълчване противъ другоявѣца, той се е мжчилъ да запази самостоятелността си мжчилъ се е, да не се-прегони. Дългата верига отъ хайдути, емигранти, възстаници показва, че българскиятъ народъ е буденъ, енергиченъ, наде-

ренъ съ едно мощно чувство за животъ и свобода. Ботевъ е виждалъ всички теглила и роба. И е закрѣмилъ въ себ си една безкрайна омраза къмъ всички робства: и политически и духовно, и икономическо. По

средствомъ своя даръ, той я излѣлъ въ стихове, въ които личи, колко много той е страдалъ като е виждалъ народната душа наранена и поругана

и буденъ, енергиченъ, наде-

ренъ съ едно мощно чувство за животъ и свобода. Ботевъ е виждалъ всички теглила и роба. И е закрѣмилъ въ себ си една безкрайна омраза къмъ всички робства: и политически и духовно, и икономическо. По

средствомъ своя даръ, той я излѣлъ въ стихове, въ които личи, колко много той е страдалъ като е виждалъ народната душа наранена и поругана

и буденъ, енергиченъ, наде-

ренъ съ едно мощно чувство за животъ и свобода. Ботевъ е виждалъ всички теглила и роба. И е закрѣмилъ въ себ си една безкрайна омраза къмъ всички робства: и политически и духовно, и икономическо. По

средствомъ своя даръ, той я излѣлъ въ стихове, въ които личи, колко много той е страдалъ като е виждалъ народната душа наранена и поругана

и буденъ, енергиченъ, наде-

ренъ съ едно мощно чувство за животъ и свобода. Ботевъ е виждалъ всички теглила и роба. И е закрѣмилъ въ себ си една безкрайна омраза къмъ всички робства: и политически и духовно, и икономическо. По

средствомъ своя даръ, той я излѣлъ въ стихове, въ които личи, колко много той е страдалъ като е виждалъ народната душа наранена и поругана

и буденъ, енергиченъ, наде-

ренъ съ едно мощно чувство за животъ и свобода. Ботевъ е виждалъ всички теглила и роба. И е закрѣмилъ въ себ си една безкрайна омраза къмъ всички робства: и политически и духовно, и икономическо. По

средствомъ своя даръ, той я излѣлъ въ стихове, въ които личи, колко много той е страдалъ като е виждалъ народната душа наранена и поругана

и буденъ, енергиченъ, наде-

ренъ съ едно мощно чувство за животъ и свобода. Ботевъ е виждалъ всички теглила и роба. И е закрѣмилъ въ себ си една безкрайна омраза къмъ всички робства: и политически и духовно, и икономическо. По

средствомъ своя даръ, той я излѣлъ въ стихове, въ които личи, колко много той е страдалъ като е виждалъ народната душа наранена и поругана

и буденъ, енергиченъ, наде-

ренъ съ едно мощно чувство за животъ и свобода. Ботевъ е виждалъ всички теглила и роба. И е закрѣмилъ въ себ си една безкрайна омраза къмъ всички робства: и политически и духовно, и икономическо. По

средствомъ своя даръ, той я излѣлъ въ стихове, въ които личи, колко много той е страдалъ като е виждалъ народната душа наранена и поругана

и буденъ, енергиченъ, наде-

ренъ съ едно мощно чувство за животъ и свобода. Ботевъ е виждалъ всички теглила и роба. И е закрѣмилъ въ себ си една безкрайна омраза къмъ всички робства: и политически и духовно, и икономическо. По

средствомъ своя даръ, той я излѣлъ въ стихове, въ които личи, колко много той е страдалъ като е виждалъ народната душа наранена и поругана

и буденъ, енергиченъ, наде-

ренъ съ едно мощно чувство за животъ и свобода. Ботевъ е виждалъ всички теглила и роба. И е закрѣмилъ въ себ си една безкрайна омраза къмъ всички робства: и политически и духовно, и икономическо. По

Сребърната парѣ

Тю, да се не види! Току-шо намисли Герчо да се жени, оно се война отвори.

— Чекайте, бре хора, баремъ да я изберемъ, та като се върна, да знамъ коя че ме посрѣща, да знамъ Герчо.

— Да си му мислилъ на време, Герчо — моми много, съ кола да ги товаришъ, като любеници!...

— Много, брате, ама законъ ми една дава — трѣбе да си я изберемъ...

— Е избирай де, шо гледашъ!

Оно лесно е да се рече избериай, ама седни да избирашъ, да видишъ лесно ли е... Да ти дадемъ пълно село съ моми, коя отъ коя по-хубави, па да ти кажемъ: „ха сега избериай“ — лесно ли че ти е, а? Тѣ, и Герчовата работа е такава. Па и цена нѣма човѣка — сиромашъ е.

Нѣма Герчо домъ, ни нжи, ни ливади, ни замятъ онѣ извади... Всичко има онѣ една гадулка

На шийката сж огърлица, като млада булка.

Всичкия му животъ е у тая пуста гадулка! Като я пипне въ ржка, като заиграятъ ония прѣсти като трепне лѣка, като рекне нѣкоя... Не свири пустата му гадулка, ами говори.

Тритъ струни, като три девойки гласовити, отъ сърдце въздишки ти изкарватъ, сълизи отъ очитъ...

Оно и друга дарба му е отдѣлилъ Господъ: далъ му коса руса, копринена, очи сини, като мѣниста и златна уста, отъ гадулката му по-благодума. Две думи да ти каже, две години сладостъ да ти държатъ.

Всичко му добро, само че е сиромашко момчето. Пжкъ любовта пуста незнамъ каква е бивала, като види сиромашъ човѣкъ, бѣга като опърлена...

Младъ е Герчо, жени му се, па седи и мисли, какво да направи. Коя онъ да избере! Коя него че да избере! Посакалъ би Ганка Гръгоричина... Она има очи, голѣми, черни, като го погледне, чини му се отомобилъ го прѣгази... Добре, ама баща й такива зетове като Герчо, не иска и да види... Тамъ не може.

Е, тогава — Пенка.. Пенка, ама она вѣрти двадесетъ души ергене. Да ги сберешъ отъ мушаститъ имъ цѣла черга да измръзнатъ. Не, Герчо тамъ го нѣма. Онъ е човѣкъ скромнъ. За него Стоянка. Она като чуе гадулката му, разтреперва се, и бие кракъ у земи, като не издана кобила. Пуста Стоянка! Тя пжкъ има единъ гласъ, като говори орѣхи брули. Веднажъ да му каже: „Герчо обичамъ те!“ — и ще му се пукнатъ